

जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेड
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम
 स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समूह : कृषि, तह : ५, पद : वरिष्ठ सहायक (जुनिएर टेक्सिसियन-जे.टी.)

पाठ्यक्रम योजनालाई निम्नानुसारका दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क :- २००
 द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण: - लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	संस्थागत ज्ञान र सेवा सम्बन्धी	100	40	वस्तुगत	बहुवैकल्पिक प्रश्न(MCQ)	५० प्रश्न X २अङ्क	४५ मिनेट
द्वितीय		100	40	विषयगत	छोटो उत्तर लामो उत्तर	१२प्रश्न X ५अङ्क ४ प्रश्न X १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

२. द्वितीय चरण : -अन्तर्वार्ता

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको पत्रको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षर (Capital letter) A,B,C,D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षर (Small letter) a,b,c,d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र /विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ।
- परीक्षामा परीक्षार्थीले मोबाइल वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण परीक्षा हलमा लैजान पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्न हुने पत्रका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति :-

प्रथम र द्वितीय पत्र :- संस्थागतज्ञान र सेवा सम्बन्धी

जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेड
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समूह : कृषि, तह : ५, पद : वरिष्ठ सहायक (जुनिएर टेक्निसियन-जे.टी.)

भाग (अ)— सेवा सम्बन्धी

खण्ड (क)

1. कृषि सम्बन्धी

- 1.1 नेपालको अर्थतन्त्रमा कृषि क्षेत्रको महत्व र भूमिका
- 1.2 कृषि विकासमा सरकारी, सहकारी, निजी क्षेत्र तथा महिला एवं युवाको भूमिका
- 1.3 कृषि विकास कार्यक्रम तर्जुमाका आधार र एकीकृत प्रसारसेवा कार्यक्रम
- 1.4 कृषि विकास कार्यक्रममा ऋण, उत्पादन सामग्री, कृषि औजार तथा उपकरण, बजार तथा मूल्य व्यवस्था
- 1.5 प्रमुख कृषिजन्य वस्तुहरुको उत्पादन लागत तथा मूल्य निर्धारण
- 1.6 नेपालका प्रमुख बालीहरु तथा तिनको उत्पादन अवस्था
- 1.7 उत्पादन वृद्धिको लागि अपनाइने उत्पादन र उत्पादनोपरान्त (Post-harvest)प्रविधि
- 1.8 प्राङ्गारिक कृषि र यसका चुनौतीहरु
- 1.9 कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सुपरिवेक्षण, अनुगमन एवं मूल्यांकनको भूमिका
- 1.10 कृषिविकासका लागि सञ्चार कार्यक्रमको आवश्यकता एवं विकसित नयाँ प्रविधिहरु
- 1.11 कृषि विकासका लागि तालीम कार्यक्रमको भूमिका
- 1.12 कृषि क्षेत्रमा जोखिम व्यवस्थापन तथा बाली बीमा सम्बन्धी व्यवस्था
- 1.13 कृषि आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरणवारे सामान्य जानकारी
- 1.14 कृषि यन्त्रहरुको सामान्य जानकारी
- 1.15 जलवायु परिवर्तन र यसले नेपालको कृषि क्षेत्रमा पुऱ्याएका असर/प्रभावहरु र न्यूनीकरणका उपायहरु
- 1.16 दिगो कृषि विकासका सिद्धान्तहरु
- 1.17 संघीयतामा कृषि क्षेत्र एवं कृषि विकास कार्यक्रममा स्थानीय तहहरुको भूमिका
- 1.18 चालु योजनामा कृषि क्षेत्र

2. बाली विज्ञान

- 2.1 बाली विज्ञानको परिभाषा र नेपालमा बाली विकासको महत्व
- 2.2 नेपालमा लगाइने खाद्यान्न, दलहन र तेलहन बालीहरुको वैज्ञानिक नामाकरण र वर्गीकरण
- 2.3 नेपालको हावापानी अनुसार हालसालै सिफारिश गरिएका बालीहरु (धान, मकै, गहुँ, उखु, भटमास, मुसुरो, तोरी) को जात र तिनीहरुको पाक्ने अवधि, सरदर उत्पादन क्षमता, सिफारिश क्षेत्र र मुख्य विशेषताहरु
- 2.4 बीउको परिभाषा, प्रमाणिकरण तथा यथार्थ संकेतपत्र पद्धति अनुसार बीउका पुस्ताहरुको नाम एवं पुस्ता जनाउने ट्यागको रंग
- 2.5 असल बीउका गुणहरु, बीउको गुणस्तर कायम राख्न अपनाउनु पर्ने विधिहरु
- 2.6 धान, मकै, गहुँ, उखु, भटमास, मुसुरो र तोरी बालीहरुको उन्नत खेती प्रविधि :
- 2.7 नेपालको विभिन्न क्षेत्रमा प्रचलित बालीचक्र, तिनको महत्व, उदाहरण र संकेत चिन्ह
- 2.8 नेपालमा वागवानीजन्य बालीहरु (फलफूल, तरकारी, आलु तथा मसला)को सिफारिश गरिएका जातहरु
- 2.9 प्रमुख फलफूल बालीहरु (आँप, लिची, केरा भूईँकटहर, सुन्तला, स्याउ, किवी) को खेती गर्ने उन्नत तरिका, प्रसारण, काँटछाँट, मलखाद व्यवस्थापन, रोग कीराहरु तथा अन्य विकृतिहरु र तिनको व्यवस्थापन, उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण र ढुवानी
- 2.10 नेपालमा मसलाबाली (अदुवा, बेसार) को स्थिति एवं उन्नतखेती प्रविधि
- 2.11 बाली उत्पादन उपरान्तका क्षतिहरु र न्यूनीकरणका उपायहरु (उत्पादन लिने उचित समय, फलफूल पकाउने, भण्डारण, सफाइ, छनौट, क्युरिङ्ग, ग्रेडिङ्ग, मैन लगाउने, उपचार, कोल्ड चैन)
- 2.12 नेपालमा जडीवुटी खेती,खेती गर्दा अपनाउनुपर्ने विधिहरु,औषधीय गुणको पहिचान,रोग कीराबाट बचाउने उपायहरु
- 2.13 जडीवुटी खेती संकलन,प्रशोधन र भण्डार विधि र अपनाउनु पर्ने सावधानी

3. बाली संरक्षण

- 3.1 नेपालका प्रमुख खाद्यान्न, नगदे, तरकारी एवं फलफूल बालीका प्रमुख रोग, किरा, मुसा एवं फारपातको नाम, पहिचान, नोक्सानी, लक्षण एवं रोकथाम प्रविधि

जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेड
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समूह : कृषि, तह : ५, पद : वरिष्ठ सहायक (जुनिएर टेक्निसियन-जे.टी.)

- 3.2 एकीकृत शत्रुजीव व्यवस्थापन (Integrated pest management)को महत्व र तरिकाहरु
- 3.3 कृषि विकासमा उत्पादनोपरान्तको रोगकिरा व्यवस्थापनको महत्व र यस क्षेत्रमा उपलब्ध प्रविधिहरु
- 3.4 बाली संरक्षण प्रयोगशाला निदान सेवाका लागि प्रयोग हुने सामान्य विधिहरु
- 3.5 रोग, किरा एवं भारपात तथा यिनको प्राकृतिक शत्रुहरु (मित्रजीव) को सर्वेक्षण (Surveillance) विधि
- 3.6 मौरी पालन, रेशम किरा पालन तथा किम्वु खेतीको उन्नत प्रविधि
- 3.7 नेपालमाखेती गरिएका च्याउका प्रजाती र कन्ये तथा गोत्रे च्याउ खेती प्रविधि
- 3.8 रोग किरा व्यवस्थापनमा Plant Quarantine को भूमिका
- 3.9 नेपालमा प्रतिबन्ध गरिएका विषादीहरु, विषादीको सुरक्षित प्रयोग र विषादी अवशेष द्रुत विश्लेषण (RBPR)
- 3.10 जैविक तथा वानस्पतिक विधिबाट बाली संरक्षण

खण्ड (ख)

4. कृषि प्रसार

- 4.1 कृषि प्रसार-परिचय, अवधारणा, सिद्धान्त र महत्व
- 4.2 कृषि प्रसार कार्यकर्ता र निजमा हुनुपर्ने गुणहरु
- 4.3 नेपालमा सञ्चालन भएका विभिन्न कृषि प्रसार पद्धतिहरु
- 4.4 नेपालमा सञ्चालित विभिन्न कृषिप्रसार तरिकाहरु र तिनीहरुको सञ्चालन विधि
- 4.5 अगुवा कृषक तथा कृषक समूहको परिचय, महत्व एवं कृषि प्रसारमा अगुवा कृषकको भूमिका
- 4.6 कृषि विकास कार्यमा अगुवा कृषकहरुको परिचालन
- 4.7 कृषक समूह गठन प्रकृया एवं प्रभावकारी परिचालन, कृषक समूह मार्फत कृषि प्रसार कार्य सञ्चालन
- 4.8 कृषि प्रसारमा स्थानीय नेतृत्वको भूमिका
- 4.9 उपयुक्त कृषि प्रसार तरिका छनौटका आधारहरु

5. कृषि अर्थशास्त्र

- 5.1 कृषि अर्थशास्त्रको परिचय र कृषि विकासमा यसको महत्व
- 5.2 माग तथा आपूर्तिको परिचय र नियम
- 5.3 बजारमुखी कृषि उत्पादन योजनाको अवधारणा
- 5.4 कृषि विकासमा बजारको महत्व
- 5.5 फार्म व्यवस्थापन र यसका आयामहरु
- 5.6 फार्मगेट, थोक तथा खुद्रा मुल्यको अवधारणा
- 5.7 समूह बजार, हाट बजार, सहकारी बजारको परिचय, वर्तमान स्थिति र कृषि विकासमा यसको महत्व
- 5.8 खाद्य तथा पोषणसुरक्षाको अवधारणा
- 5.9 कृषि उद्यम (Agri-business)को परिचय र नेपालमा यसका सम्भावनाहरु
- 5.10 नेपालमा वस्तुगत कृषि उपजहरुको बजार प्रणाली बारे जानकारी
- 5.11 कृषिवस्तुमा मूल्य अभिवृद्धिशृंखला विकासको परिचय तथा महत्व

6. माटो व्यवस्थापन

- 6.1 माटोको परिभाषा, माटोका गुणहरु, माटो निर्माणको प्रक्रिया र नेपालको माटोवारे संक्षिप्त जानकारी
- 6.2 बिरुवालाई आवश्यक खाद्यतत्व: मुख्य, सहायक र सूक्ष्म तत्वहरु
- 6.3 मल र मलखाद
- 6.4 प्रांगारिक र रसायनिक मलहरु
- 6.5 मलको मात्रा निकाल्ने तरिका, मलको प्रकृति, प्रयोग समय र प्रयोग गर्ने तरिकाहरु
- 6.6 माटोको नमूना लिने तरिका र माटो जाँचको लागि माटोको तयारी
- 6.7 माटोको उर्वराशक्ति कायम राख्ने र बाली उत्पादनमा यसको व्यवस्थापन र महत्व

7. कृषि - वन (Agroforestry)

- 7.1 नेपालको वनश्रोत, महत्वपूर्ण वनका प्रकार, जैविक विविधता, वन्यजन्तु र वनस्पति प्रजाति सम्बन्धी तथ्यांक/सूचना

जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेड
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समूह : कृषि, तह : ५, पद : वरिष्ठ सहायक (जुनिएर टेक्सिसियन-जे.टी.)

- 7.2 वन व्यवस्थापन
- 7.3 उच्च वन
 - 7.3.1 Silvicultural सञ्चालन, संरक्षण, कटनी र वितरण
- 7.4 वृक्षारोपण वन (Plantation Forest)
 - 7.4.1 नेपालमा सामान्यतया रोपिएको रूख प्रजातिहरूको बीउ सङ्कलन, उपचार र भण्डारण प्रविधि
 - 7.4.2 नेपालमा सामान्यतया रोपिएका रूख प्रजातिहरूको नर्सरी प्रविधि
 - 7.4.3 नेपालमा सामान्यतया रोपिएका रूख प्रजातिहरूको वृक्षारोपण प्रविधि
 - 7.4.4 खेती जग्गामा निजी रूखहरूको व्यवस्थापन सहित रोपण व्यवस्थापन
 - 7.4.5 नेपालको प्रमुख वन उत्पादनहरूको लागि फसल र वितरण प्रणाली
- 7.5 जडीवुटी/औषधीय तथा सुगन्धित वनस्पतिहरू (Medicinal and Aromatics Plants-MAPs), तिनको पहिचान र स्वभाव
- 7.6 नेपालको दुर्लभ, रैथाने/स्थानीय, लोपोन्मुख र खतरामा परेका वनस्पति स्रोतको अवस्था, समस्या र विकास
- 7.7 जडीवुटी/औषधीय तथा सुगन्धित वनस्पतिहरू (MAPs) को खेती, संकलन, उत्पादन, प्रशोधन, बजार र व्यापार
- 7.8 गैर-काष्ठ वन उत्पादनहरूको फसल र वितरण प्रणाली (जस्तै औषधीय र सुगन्धित विरुवाहरू)

भाग (आ) - संस्थागत ज्ञान
खण्ड (ग)

8. संस्थागत ज्ञान

- 8.1 जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेडको स्थापना, लक्ष्य, उद्देश्य र कार्यहरू
- 8.2 नेपालमा पाइने प्रमुख जडीवुटीजन्य वनस्पतिहरू
- 8.3 नेपालको वर्तमान संविधानको भाग १, ३ र ५
- 6.1 जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेडको मानव संसाधन व्यवस्थापन विनियमावली, २०७७ (नियुक्ति, विदा, आचरण र विभागीय कारवाही)

जडीवुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेड
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम
स्तर : सहायक, सेवा : प्राविधिक, समूह : कृषि, तह : ५, पद : वरिष्ठ सहायक (जुनिएर टेक्सिसियन-जे.टी.)

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या
(अ)	सेवा सम्बन्धी	(क)	बहुवैकल्पिक प्रश्न(MCQs)	४०	२० प्रश्न X २ अङ्क = ४०
		(ख)		४०	२० प्रश्न X २ अङ्क = ४०
(आ)	संस्थागत ज्ञान	(ग)		२०	१० प्रश्न X २ अङ्क = २०

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
भाग	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
(अ)	सेवा सम्बन्धी	(क)	५०	६ प्रश्न X ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०
		(ख)	५०	६ प्रश्न X ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न X १० अङ्क = २०